

ЛЕНИНИЗМ ДЕЛГЕРЕЗИН!

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

1925 ЧЫЛДА
УДМУРТИЯНЫН

1973 ЧЫЛ
АПРЕЛЬ

22

ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 95 (9174)

Өрттө 2 көп.

Бөгүн —

Владимир

Ильич

Лениннин

төрүттүнгөн

хүнүндөн бээр

103 чыл ою

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нің Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

Кезээде дириг, революсчу, интернационалчы өөредиг, социализмниң болгаш коммунизмниң тиилелгеши дээш империализмге удур бүгү чурттарның ажылчы чоннарының демиселиниң тугу — марксизм - ленинизм делгерезин!

(СЭКП ТК-НЫН 1973 ЧЫЛДА МАИ 1-ГЕ КЫЙГЫРЫЛАРЫНДАН)

КРАСНОЯРСКИДЕ СССР-НИН 50 ЧЫЛЫ АТТЫГ ГИДРОЭЛЕКТРОСТАНЦИЯНЫ ТУТКАНЫ ДЭЭШ 1973 ЧЫЛДЫН ЭРТЕМ БОЛГАШ ТЕХНИКА ТАЛАЗЫ-БИЛЕ ЛЕНИНИЧ ШАННАЛЫН ЭЭЛЧЕГ ЧОККА ТЫПСЫР ДУГАЙЫНДА

СЭКП ТК-НЫН БОЛГАШ СССР-НИН МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИНИН ДОКТААЛЫ

СЭКП Төп Комитетинин болгаш СССР-нин Министрлер Чөвүлелинин чанында эртем болгаш техника талазы-биле ленинич болгаш күрүм шаңнадарының комитетинин кирип келген саналы чугаалажып көргөш, 1973 чылдың ээлчег чөк деминиң шаңназын.

Красноярскинде СССР-ниң 50 чылы атыг гидроэлектростанциязының туудуунуң натаалыг турган Андрей Ефимович БОЧКИНГЕ, СССР-ниң Энергетика болгаш электротехника министрствозунун Эртем-техника чөвүлелиниң даргазын Александр Алексеевич БЕЛЯКОВКА, Ленинградтың СЭКП-ниң XXII съездин атыг металл заводунун

СЭКП ТӨП КОМИТЕДИНИН
СЕКРЕТАРЫ
Л. БРЕЖНЕВ

Конструктор бюрозунун начальниги Сергей Сильвестрович КУЗМИНСКИНГЕ, Красноярскинде СССР-ниң 50 чылы атыг гидроэлектростанциязының туудуунуң кол инженеринин оралакчысы турган Евгений Ефимович ЛИСКУНГА, Ленинградтың С. М. Киров атыг «Электросила» электротехника туудушунуң каттыжымшының кол инженерин Василий Васильевич РОМАНОВКА, Красноярскинде СССР-ниң 50 чылы атыг гидроэлектростанциязының төлөкчилеринин кол инженерин Николай Васильевич ХЛЕБНИКОВКА — Красноярскинде СССР-ниң 50 чылы атыг гидроэлектростанциязын тууду тургускаш дээш тыпсыр деп доктааткан.

СССР-НИН МИНИСТРЛЕР
ЧӨВҮЛЕЛИНИН ДАРГАЗЫ
А. КОСЫГИН

Михаил КИЛЬЧИЧАКОВ, хакас шүүлүкчү.

ЛЕНИН

Даады хаттыг бедитерде булуттарны Таскыл баны алмаз ышкыш кезе шаапкан. Азий дилтиң ортузунда Саян сыны Ак-нак дээрде чөленилген чоргоар турар. Маны дашка чүгө хунуң чырыы шоңар. Маңганандыр хар-ла ону каастай дүмөр. Енисей хем оң чүрээс дамырлангаш, Тоо-санчок хеминиң суун доза чүткүп, Доштуг далай терекинче шурап баткан. Енисей хем, чалгындан-даа арыг чаагай. Уелериниң делгенерин өттүр көргөн Эргим, улуг генийни билер чордун. Улуг, биче өргүн хемер натчып киргеш. Уелериниң, энип баткан Енисей дег, Угаанының күжү-биле башкы Ленин Улустарны чаңгыс бүлээ каттыштырган. Шахталары чырыдар дээш, чула эвес, Часын хунуң херелдерин кысып берген. Саян сыны эвирээштин төнүжө-даа, Ленинниң чаагай ады манга артар. Шапкын хемер сыгап, соглун калгыже-даа, Ленинни чонун чүрээс чөрөс утпас. Очулурган Юрий КЮЗЕГЕШ

Владимир Ильич ЛЕНИН

«Коммунистиг күш-ажылдың тиилелгезинге чеде бээр бис»
(В. И. Ленин)

Совет эрге-чагырганың эге бакында-ла революсчу көдүр-лүүшкүн-биле, боттарының социалист Төрзүн чуртунга ажылчы чоннарың ынакшылы-биле төртүтүнгөн суббо-тинтер бистиң амыдаралыыстан чарылбас чаагай чакчыл апарган. Бистиң совет кижилерге болгаш бүгү депшигелги кими төрөлгөнгө эң-не эргим унелиг кижиниң — комму-нистиг партиявыстың болгаш Совет күрүмнестин удуру-чузу, делегейниң ажылчы чоннарының улуг баштыкчызы болгаш башкызы Владимир Ильич Ленинниң төртүтүнгөн ху-нүндөн бээр 103 чыл оюнга, беш чылдың үшкү, шиптирилг

КҮШ-АЖЫЛ БАЙЫРЛАЛЫНГА БҮГҮ ТЫВА КИРИШКЕН

чылында партияның салган сорулгаларын кууседиринге тураскаалып, дуун эрттирген коммунистиг суббо-тиникти бүгү чурттаагы-биле бир демни, Совет Тываның ажылчы чоннары база улуг байырлап кылдыр уткуп, күш-ажыл кижилериниң ол өөрүшкүлүг байырлаалына эң иделейлиг киришкен. СЭКП-ниң XXIV съездининиң айткан оруу-биле чурттуң бүүрүлүгү базамы, Май 1-ге СЭКП ТК-ның дайының Кы-гыгыглары ажылчы чоннарың күжүнүң болгаш чогадыкчы энергиязының улам бедик көдүрлүүшкүнү хайныктырган. Беш чыл планнарының салым-чолу дээш боттарының хар-рыскаалыгын, ол планнарга боттарының хан-дамырындан киришкелгил болур ужурулуң медресеп билбишан, бистиң

республикавыстың ажылчы аңгызы, колхозчу тараачына-ры, интеллигенциязы Төрзүн чурттуң күчүзүнүң болгаш чо-нуң чаагай байдалын чайгылыш чок өстүрериниң үндөзүн — социалистиг экономиканы улам ыңай көдүреринге шыдаар-ла үлүг-хуузуң кириер дээш чүткүлүгү демисекип турар. Коммунистиг суббо-тиниктер Төрзүн чурттуң экономика-тиг болгаш мангалал күчүзүн улам быжыгалаар, ажылчы чонун амыдарал деленил чайгылыш чок бедидеринге, аныяк өс-кениң өөредиге, киришкелгизин улам күштелдиреринге бараан болур дээрзин чон ханы билеп турар. Ынчангаш Ленин өрдениң Совет Тываның ажылчы чоннары дуун, комму-нистиг суббо-тиник хүнүнде, боттарының коммунистиг бедик

модерелдин, улуг эгелээшкениң чагыгларына ыңгызын, СЭКП-ниң XXIV съездининиң шиптирилерин, беш чылдың үшкү чылының планнарын болгаш хүлээлгелерин кууседир дээш демиселге төрзүн ленинич партиязын долгандыр улам сырый каттышканын база дагын көргүзүп, эң бедик бүү-рүңчүлүг амылдап, эни шынарлыг хей продукцияны бүү-рүп, беш чылдың фондузунче чүс-чүс муң рубльди шип-тиркен. Тываның улетпүр, транспорт болгаш кедээ ажыл-агый бүүрүлгелериниң коллективтеринге «Кызыл суббо-та» канчаар эртенениң дугайында материалдарны бо солунуң бирги болгаш үшкү арынарларда парладыыс.

УЛЕТПҮР бүүрүлгелер-ниң демиселдеринде, кудумчуларда, лепиңчи коммунистиг суббо-тиникте кыйтырап дозуннар, кы-зыл туктар... Найыскал суббо-тиник бүүрүлгө байыр-лаш шипчи кыр каастагыл-кы.

Дуун-апрель 21-ниң даң бакындап эгелээш, Тыва АССР-ниң найыскалдың кудумчуларына казангызын-даа-даа той хой болган. Олар шипти суббо-тиник штабтары-ның айткан черлеринче да-лазып чоруп турганнар.

Ленинниң чыгыларында, оң улуг эгелээшкениң бакындап чачылдарына чай-гылыш оң шипатызы суб-бо-тиник хүнүнде терек ы-рынга көргүзүр — боттары-ның патриотчу хүлээлгелери деп күрөң кызылчылар эки билирлер. Ынчангаш «Бөгүн күш-ажылдың бүүрүлгүзүн эң бедик деленге чедир бис!» деп кыйтыгың адал-бис хоорайың бүүрүлгелериниң, колхоз, совхозта-рының, акыл-шипчилери, ал-бап-лаакчылары, өөредилге

черлериниң коллективтери В. И. Ленинниң төртүтүнгөн хүнүгө тураскааткан комму-нистиг суббо-тиникке амылдап кирген.

Эртенниң 8 шақта хоорайың бүүрүлгелеринге, ту-дугдарына, транспорт бүү-рүлгелеринге болгаш өскө-даа черлерге акыл-шип хайныл-кынып эгелен. Ол үдө Кы-зылдың тууду кезектер ком-бинизмге чедип келди. Арматура деги. Даш-шпее-даа деги. Мында сес кижик амылдап тур. Цехтик мастери Клавдия Горбунова кижик бүүрү эки амылдап турарын дыңнаткан, бөгүн 3 топпада эвезин эвес армату-рамы бөрин чугаалады. Ол аразында комбинатта партия организациязының секретари П. Курбанов чедип келди.

Комбинаттың акыл-шипчилери коммунистиг суббо-тиникке бир демниг үнгөн. Шипти 375 кижик амылдап тур. Олар 70 кубометр демир бөтөнү, 20 кубометр демир материалын, 20 кубометр ба-рааныг бөтөнү болгаш өскө-даа амылдары кылдыр-деп,

Кызылчыларның патриотчу көдүрлүүшкүнү

ол биске чугаалады. Акыл-дың темпизинде алдыга ону түгөс кууседир эвес, ха-рым ажыр кылмыр тодар-гай. «Кызыл суббо-та» хүнүнде ту-дугдардан сес чүс хире кижик амылдап хувазон. Бистер чаа туртала-га бакылдары тууду турар № 4 микрорайонга бар-дымыс. Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депутаты С. Санданың удуртканы тууду-жу бригаданы № 5 бакык-ның хавазын салын турар. Ниятия-биле 600 рубльдиң тууду ажылчы кылдыр бри-гадирден биле адымыс. Ту-дугдар бөринги олаада-зын акыр куусеткен. Бо бри-гаданың чанында № 4 тур-тала бакылда амылдап турар В. Наволокинниң бри-гаданы хей төмөкчиди амы-лды кылган. Туудугдар 13 кубометр хаваны салган. Туубу салкычылары Алексей Тулун, Валентина Дубинина, Николай Кузнецов болган өс-келер-даа хүн нормазын

кыжары дүңгө чедир безин 500 килограмм мороженное садыгарке чорутканын чу-гааларга-ла эки амылдап ту-рары тодаргай. Бо цехте Ве-ра Суменкова, Клавдия Шо-ма өскө өрүндөн шыгарап, планныг олаадазын ажыр куусеткен.

Сүт заводунун директору Татьяна Павловна Чернова-га ужуражы берген, кол-лективтиң коммунистиг суб-бо-тиникке киришкелгизин о-нуурган айттырды.

Коллективте келтирер «Кызыл суббо-та» хүнүгө ор-гангазын кириш, бөлек күш-ажыл көдүрлүүшкүнү амылдап турарлар. Ы-дыг болбас арзанок. Бистея соругагыс болза В. И. Ле-нинни төртүтүнгөн хүнүгө тураскааткан коммунистиг суббо-тиник хүнүнде эң-не бүү-рүлгүзүгү амылдаары бол-гай. Ону боттадырары-биле 140 кижик амылдап турар-деп, директор кыскасы-биле тайылбырлады.

Сүт заводунун акыл-шипчи-лери дуун 4 тонна ады-бүү-сүт продуктуларын, бир то-на мороженное, бир тона ак сарнагы, 700 килограмм твороту бүүдүрүп, херек-лендилерге чоруткан. Беш чыл фондузунче кириер ак-шадын саап көөрге 400 рубль болган.

Хлеб заводундан 152 кижик коммунистиг суббо-тиникке кириш, хлеб, булчуга кылды-ларын бүүдүрүп, чаагайны-дыгага болгаш өскө-даа ниятиг аныктыг амылдарын кылган. Бүүдүрүлгө де-стеринге барга, амыл кал-гымында-даа артык шипы-кып чоруп турар. Анна Пра-совскаяның удурткан бри-гады, өскөрдөн шыгарап, Бердигин даалгазын 130 хуу боттадырган. Заводтун суб-бо-тиник хүнүнде амылдап эдечке 10 тонна хлебти бы-жырган болгаш өскө-даа про-дукцияны бүүдүрүп. Коллек-тив беш чылдың фондузунче 350 рубльди шиптиркен.

Күш-ажылдың байырлаа-зы

ның хүнүнде пиво заводунд акыл-шипчилери шипыкы амылдап турган, 4 муң де-на-кт эвиртисе суксуну кыл-ган. Мону кылдырыга Вера Баянгина, Мария Ведикина, Людмила Нардогова эки амылдап.

Найыскалдың автогра-спорт бүүрүлгелериниң кол-лективтери коммунистиг суб-бо-тиникке иделейлиг кириш, алды муң, акы тонна хире улус амыл-агыны чүт-терин өөрдөп, «Кызыл суб-бо-та» киришкен коллектив-терини чыгыларын төмөң-кянип куусеткен.

«Кок-Тей», «Сукшак», «Ка-ра-Хаак» совхозтарын ме-ханизаторлары чаксы хову амылдарын чоруткан, өскө-даа ниятиг аныктыг ады-бүүрү амылдары кылдырыга

кыжымак амылдап. Хоорайың албап органи-зацияларының акылдакчыла-ры, өөредилге черлериниң студенттери, сургуттары, өөреникчилери, туудугтар, колхозтарга болгаш совхоз-тарга амылдап, хей төмөк-чиди амылдап кылган.

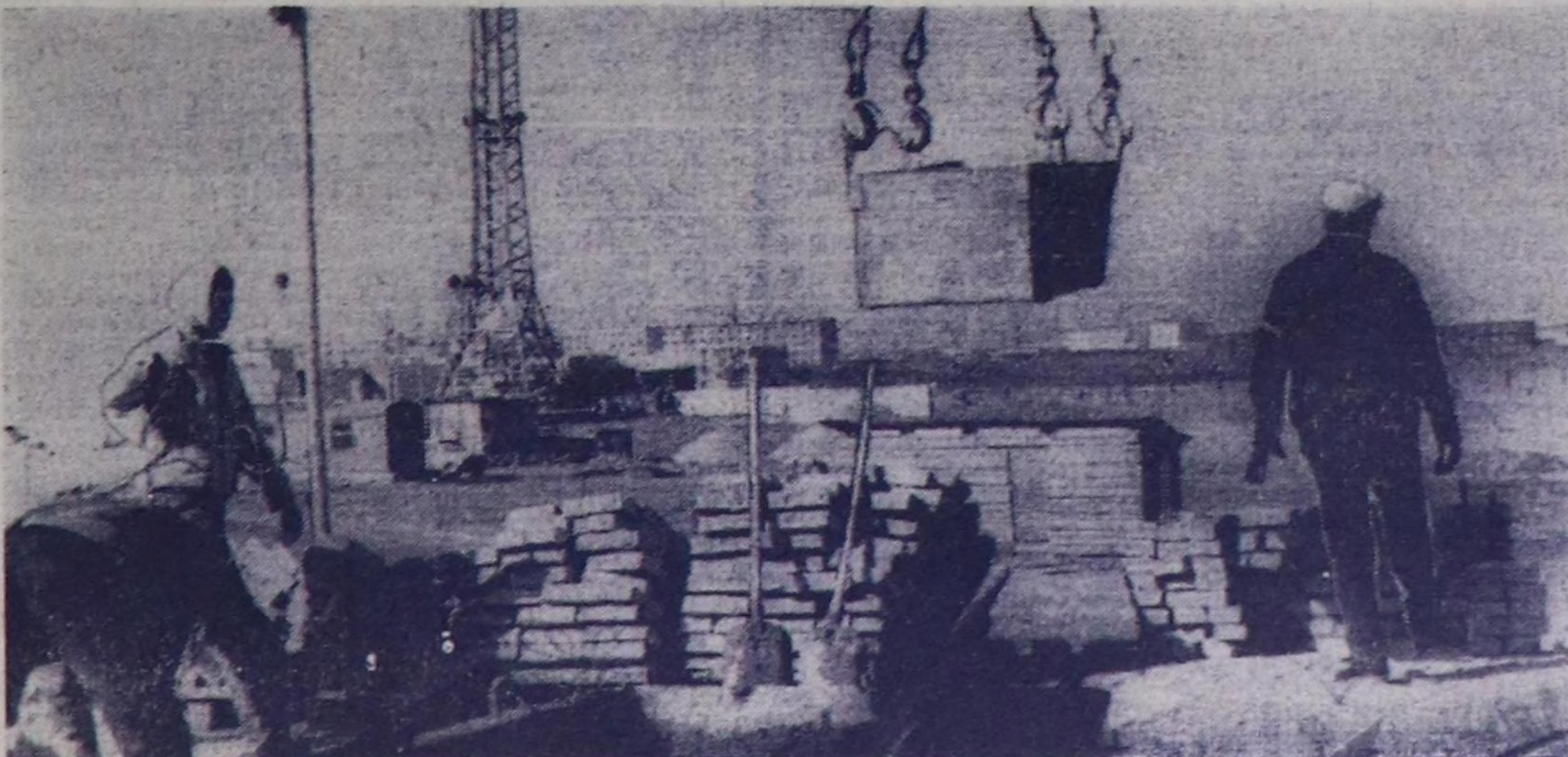
Хоорайың коммунистиг суббо-тиник арттир шипти-ниң баштайгы саваалыкы-нарын бугаар алдыга, күш-ажылдың байырлаалына 19 муң ажыр кижик киришкен.

В. И. Ленинниң төртүтү-нгөн хүнүгө тураскааткан дүүн Кызылга эртен комму-нистиг суббо-тиник күш-ажылдың, совет патриотиз-мин эки-судмалыкы найы-радыг бүүдү байырлаан болган.

Т. ХЕРТЕК.

ЧУРУКТАРДА: Кызыл хоорайың акыл-шипчилери ле-нинни суббо-тиник хүнүгө бир демниг үнүп, чаа туудугар кымыл эгелзэн кварталда беш каз болур чуртталга ба-жыңдарын тутчу турары. Оң талам чурукта кымылчы-лар Таңды алгезының чаагайжыдыгында.

О. ОХЕМЧИГИН. Фотолары.

ЛЕНИНИЗМ—СОВЕТ УЛУСТУН ТИИЛЕЛГЕЛЕРИНИН ТУТУ

ЛЕНИННИН ТӨРЭЭН ЧЕРИНДЕ

ЧУРУКТА: В. И. Ленинни Смольныйда кабинета.
Н. ПАУМЕНКОВТУН фотоу.
(СЭТА-нын фотохроникасы).

«ИСКРА». Чурукчу Д. НАЛБАНДЯНЫН чуралан чуруу. (В. И. Ленин аттыг Төп музейиниң делгелгезинден).
(СЭТА-нын фотохроникасы).

Ленинниң Төп музейиниң амгы хүннери

Барык дөртөн миллион кижи! В. И. Ленинниң Москвада Төп музейин ачкычтан үчүн ача барык мича кижи көрүп чораша-дыр. Чүгө чалгыс эртен чымы бесин би-тин Төрөн чурттуң бүгү-ле булуңунарындан барган бүдү-чартык миллион ачкыч кижи, даштыкы аалчылар оң ала-дарык көрүп эрткенер.

Музейде 34 аал бар. 12 муң ачкыч делгир көртүгүлгө-Ленинниң чүдүлгөсүнүн бижмелери болгон оң эртен ачкычтарын ховар номнары, партия документтери, ре-волюстугу богушкуннары ховар барымдалары, баштык-чыга белетер, оң овор-хевирин көргүсөк уран чүгү-чөгүлгө аалдары делгетинген. Аалдары Владимир Ильичиниң хуула ачкычтарын — доңгуу, коңалыгы, кадыр, дырбаштар, хоме күтүрө болгон оң Радика-аачкыч турганы өскө-даа чүдүлгө бала бар. Фото-чуру-тардан хой миллион кижилерге таныткычтар хептер — оң хөрөстөжи, берү, дайыннык огу өдө берген болгон Надежда Константиновнаың мича чамашылап дааран каан тоңу.

Ача барган кижилер чымчак хевистер кыры-биле оожум кылашканын, аалдары улуг соңуургал-биле көрүп чо-рун турар. Олардан чыла бүдүлгө-ле баштыкчынык нан-чаар амдырар чорашы, оң тургусканы коммунистерниң улуг партиясынык, биетин Совет күрүнеиниң төөгүзү тода-райы-биле көстүп келер.

Амгы үдө, кажан Ильичиниң төртүтүнгөн хүнүндө бээр 103 чылдан демдегел, «РСДРП-ниң II съездиниң 70 чылдык дугайында» СЭКП ТК-ның доктаалы пар-ламенттан бо хүннерде ол музейге оң хой кижи чыгыш турар аларган. Россияда революстугу шимчөөшкүнниң бол-гон марксизмниң непертен эгелээниниң дугайында чуга-лап турар делгирлерин ачкыч чоннар улуг соңуургал-биле көрүп турар. Революстугу пролетарынык партиянык идеялар болгон организмиң белеткенине, оппортунистер-ниң сойлаарында Ленинниң «Искра» соңуунуң шыгарыш-аачкычтарында делгелген материалдары олар дыка соңуур-ган таныжарлар.

Большевизм болза политиктиг угаан-бодалдык агымы болгон политиктиг партия кылдыр 1903 чылдан бээр тур-густунуп келген. РСДРП-ниң II съездиниң документте-риниң делгелген аалда ол Ленинниң естериң улуг үжүктө-биле бижээш аскан. Ол төөгүзү съездиниң белеткен, эрти-рер үзүндө Ленинниң кылган улуг ачкычтың дугайы-нда делгелген, көргүсөк чүдүлгө, хой санын бижмелер херечилеп турар. Ол съезд үзүндө революстугу марксизм-ниң организмиң каткыжымын доогузган болгон Россиянык ачкыч агымынык партиянык тургустунган.

Музейниң делгирлери үргүчү немесип турар. Чүгө сөөлү чыла дүргүзүндө бээр дөрт чүс ачкыч чаа доку-менттерин болгон материалдары алган. Ол бүгү РСДРП-ниң II съездиниң үзүндө бээр Ленинниң партиянык эртен мадырлар орун калба-биле көргүсөк. СЭКП-ниң болгон оң баштыкчысы В. И. Ленинниң СССР-ни тургуза-лаазы-биле ачкыч-чорудаларын доогуз-биле чырыдар ар-ганы берип турар.

В. КНЯЗЕВ,
СЭТА-нын корр.

Ульяновскиге хүнүн-не он муң чедир туристер элел-дешкен бээр республикалардан кээп турар. Ача, В. И. Ле-нинниң төрөн черинге, оң төртүтүнгөн хүнүндө бээр 103 чыл болурунун бүдүлгөсүндө Волгоградан болгон Хабаров-скиден ачкычтар, Алтайнык болгон Кузнецктын тараа-жылары, Чебоксарыдан болгон башкылар, Москва чогууну гудугуларда-да чораш барганнар. Фрунзеден турист пөздө база чораш. Ол Ульяновскини, Казанын, Ленингра-ды таварты, Ленинниң черлерин кезип.

Хорайын чурттакчылары чокта чаа Герман Демократ-тык Республиканык делегациянык база утканнар. Оң муң-чуу чарында Болгариянык, Польшанык, Чехословакиянык, Италиянык, Финляндиянык, Франциянык, Япониянык даш-тыкы талаалары база-ла Ульяновскиниң аалчылары бооп чо-рааш барганнар.

Ленинниң музейлериң эң хоочуну—Владимир Ильич Ле-нинниң музей-башкында чон үзүп-соксаал чонда кээп ту-рар. Ача Ульяновскиниң өт-бүлөсүн 1878 чылдан бээр чур-тап турган. Бо чымыд дөсөйр аял музейин бижик чыл он болур. Оңу бо үгө чедир чедир миллион ачкыч кижи кээп көргөн.

Ленинниң мемориал-тураскалы угаан-бодалга утунду-р-бас кылдыр артар. Бизда Коммунист партиянык тургуска-нынык төөгүзү көргүсөк делгирлер оңа соңуургалды болдуруп турар. Бизда кола-ла черин РСДРП-ниң II съезди-ниң материалдары эзеп турар. Оң чеден чыл болурун биетин мурт делгелгелерин белеткенип турар.

Ленинниң төрөн черинде уран чүдүлгө чалгыс болгон чаксы фестивалы база эгелээт. Бизда алдарык ойначылар, уран чүдүлгө сурагжаан коллективтери чед берген. Олар-нык концерттери улуг чедешиниң эртен турар.

Россия Федерациянык чуртукчуларынык ачкычтарында мында ачкычтарын делгелгелерин Ульяновск-даа, аалчы-лар-даа чуртукчы болгон сукураттарынык чогалдарын улуг соңуургал-биле көрүп турарлар. Шыгарыш совет мастерлериң ол чогалдарында Ленинниң болгон революстугу төөгүзүн темалары калба-биле көргүсөк.

Оң-башын, каан-чараш чечектерин хорайла улам хой апарган Ульяновскиге Ленинниң хүннерин эгелээниниң чы-лап чок делгел болур. Хорайын соңуурган көргөн туристер-ниң Ленинниң мемориалдык байырал алышта пионерлер чымжыне бар чорупуш кылашканын-даа холдарында че-чектер-ле, чечектер болур. Хорайын төп шөлүндө В. И. Ле-нинге тураскаалдык баарында яны-бүрү чечектер айыра-чайт-ла чүс кылдыр көстүр.

Коммунист партиянык болгон Совет күрүнеиниң үндө-дешкениниң төртүтүнгөн хүнүн Ильичиниң төрөн черин чырыткылы, улуг-чаалай байырал кылдыр уткан.

В. ЗЛОБИН,
СЭТА-нын корр.

ЛЕНИНЧЕ

Улай-улай чылдар шуужуп эртин турар,
Уе-шаг-даа бурунгаарлап бар-ла чылар.
Иңчаз-даа чуртум төвү — Москвада
Ирак-чоокан аалчылар көп-ле турар.
Кызыл шөлде чымылган чонун далайында
Кыргыз, негр, узбек дөш кымын чок дээр.
Базым санай ханы болгон бодалымаан,
Башкы Ленин — Мавзолейге олар шуужар.
Кремльдин улуг шагы чаңгалынар.
Кижилерин чүрөктөри дымыг сатар.
Аас-кежини айтп берген башкымынче
Ачкыч чон мөгөйбашаан эртин турар.

Х. ОЯНД-ОЛ.

ОНГУ ЧАС

Часкы дүңнерин бирээм.
Кайнар-даа көргө-дүмбөй.
Сымдык бээр көзүбөс. Биз-дин-оол хаттың трактор мур-нуна дүңгөткөн куу дову-раан өтүрүп чуртун чалап чо-раа, илбирстер, турган дилин-де көргөсөк, тоңо берген.
«Бо калдай түвө апардым, аза бергеним ол-дур» деп бо-дал оң башкыга доран-на кере дүңкө. Тракторун док-таалдык, үнө халып көзгө-гө, карагыч биле хаттан өскө чүгү-даа чок болгон. Кууун ан-дартан черинк шапталып калган довураан буду-биле тепкилешканын, агрегаттың ол-бо талааларың элээр ыра-дыр-ырадыр кылаштылаан ис сураг. Ам канчаар де-дир эрелен өскө арты көр.
Агрегаттын эгелен, чоккай и-стен чоруп орага, чүвөниң ужуру ам-на билине берген. Дүңнай-оолдун хүндүс боло-эрткен агрегаттың изинге азыннан болгон.

Ажыл үзүндө шак, ми-ну-та-даа халас эрттирер берге болот. Биздин-оол болушун чазыг кылганына хомудан чораш: «Хат биле деми өскө ис эвес болса, пагда-ла ай-иш дескиннен турар ийик мен». Биздин көзүбөс алган оол бир чегре тура дүңкөш, ис улам-на көсүк болуш дөш, тракторун соңгу ка-ралдык бирээниң оң талаан көлдүкү турган утгаар дилин алган. Шак, ийичаар ачкылап болгон. Эртен чы-де агроном Коңкалды көчкөп көргөсө, оң ол элгелдө илбир-түн чери 82 гектар болгон.

1963 чылда, оң бээр та-ты-ла он чыл болуп турары бо, Биздин-оол бир тавары-гадан улам ооарымчалыг апарган. Балганын профессионал-техниктиг учил-щенин дооскан чөбүр хартыг оолдун ийичаар Ак-Турунун Чингиз-Хонга чер ачкылар турганы ол. Чайын чүвө-дир. Дөң адым, хүн үзүп келген. Уйгузурган кижиңиң карак-тары буттары-ла шимдинип турар аларган. «Бо дилин-дегиз бажыныч» үгөш, битни кала кум кынып алыш деп болон чоруп ораш. Ийичаар чорда уйгузу чалгырай ба-рып-тыр. Шак-шук дөң соон-да көргө, тракторту бугаже кыра халып берген бооп-тур. Бугадын орунуга оң-даа туруп болот, мал-даа чыдып болот. Механизатор кижи-ниң ачкылың бергенин, ха-рымскалыгың болгон үргү-чү серемчи негизин бо таварыга база бадаткал турар. Ортаа-Кызыл-Даг ховузу-га ол дүвө алды агрегат ачкылап хопган. Биздин-оол-дун дилинде мыгдала бол-гонда, өскө тракторларың

Ленинге тураскааткан байырлыг хуралдар

СОФИЯ. Ача В. И. Ленин-ниң төртүтүнгөн хүнүндө бээр 103 чыл болганына ту-раскааткан байырлыг хуралга болгон байысаламдык хой-ништининкы төлөөктөлөр киришкенер.

Бүр-лүң Министрлер Чөвү-лелиниң Даргазынык орада-чызы М. Давос «Ленин» — делгелген революстугу до-дөш чалгыс дөш демисел-ге туу» деп илеткеди кыла-ган. Марксизм-ленинизмниң туугуну ача-биле чораш тоогузугу тилгелени чедип алган болгон сайырадай социалист ийиткеди бугу-редик тууду турар болгон Коммунист партияга база бугу болгон улуска Ленинниң ады кымытар чок үшөңг дөш ол демдегалар.

ССР-и империализмге удур, тайбык, демократия дөш, со-циализм болгон коммунизм

дөш демиселге бугу улус-тарын илеткеди батанам болуруп илеткеди демде-галар.

Совет Эвилел социализм болгон коммунизм тургуза-ры дөш демиселди орууга бугу-ле төөгүзүгү чедикши-лерин Ленинниң улуг партия-нык удурутгалымын ачы-ында чедип ал турар деп М. Давос айткан. Ол партия бугу чурттарын революстугу-ларында кажан-кезезде үлө-рер-чигеж көргүзүп, маркс-изм-ленинизмге, пролетарык интернационализмге мынчы чоруктуг үзөгөрин көртүгүп турар.

БУХАРЕСТ. Хорайын Рум-ына-совет найрал бажыны-ча В. И. Ленинниң төртү-түнгөн хүнүндө бээр 103 чыл-гына тураскааткан байыр-лыг хурал болгон. Ача Ру-мыниянык Коммунист пар-

тиянык болгон Румыния-нык ачкыч шимчөөшкүн-ниң хоочунары, партия-нык болгон күрүнеиниң ачкы-лачкылары, Бухарестиниң бү-дүргөлгөсүн ачкыч чон-нарынык төлөөктөлөр, эртенки болгон култуура-нык ачкылачкылары олуруш-каннар.

РКП ТК-ның кеңигүнү, ийиткеди болгон политиктиг эртенки академиянык президенти М. Георгиу В. И. Ленинниң ачкыч-ларынык ачкыч-чорудаларынык болгон ачкыч-чорудаларынык дугайында илетке-ди кылган.

Румын-совет найрал бажыныча В. И. Ленинниң ачкыч-ларынык болгон ачкыч-чорудаларынык дугайында чуга-лап турар делгелге база ачкычтар.

ПРАГА. В. И. Ленин-ниң төртүтүнгөн хүнүндө бээр 103 чыл болганына ту-раскааткан байырлыг хурал ача бооп эртен. Ук хуралга ЧКП ТК-ның Чингизо секре-тары Г. Гусак, ЧССР-ниң Президенти Л. Свобода, ЧССР-ниң чазанык даргазы Л. Штротал болгон өскө-даа чексөөлөк удуруткулар ки-ришкенер.

ЧКП ТК-ның секретары Я. Фойтик хуралга илетке-ди кылган. 70 чылдан мурну-да РСДРП-ниң II съездинде Ленинниң ачкыч-чорудаларынык ачкыч-чорудаларынык дугайында илетке-ди кылган.

Оратор дарааымда делгел-ген амгы болушкуннары-га ленинизмди идеала-рынык салдырыш улам оңу-турган. Дугайында, Совет Эвилелиниң чедикши-ктериниң, Ленинниң СЭКП-

ниң алдарык ачкыч-херекте-риниң дугайы, улуг Ленин-ниң чалгыларын чехословак коммунистериниң кайы хире-шканы боттандырып турары-нык дугайында чугаалаан. Ик-тер олуң чок Ленинниң өрө-дигин удурутгал болдуруп келген болгон анаа удуру-рун турар болганымынча ке-лир үе дөш, коммунизм дөш ачкылымынча бугу шакты-ташкыныларын эртин чыда-рып деп Я. Фойтик түңгө-дө чугаалаан.

В. И. Ленинниң төртүтү-нгөн хүнүндө бээр 103 чыл болганына тураскааткан ба-йырлыг хуралдар Чехослова-киянык өскө-даа хорайла-рынга база бооп эртен. Пра-ганың Олтир Революцияны аттыг шөлүндө В. И. Ленин-ниң тураскаалыгы чектер салышканын база болгон. (СЭТА).

БЕШ ЧЫЛДЫН КУШ-АЖЫЛЧЫ БАЗЫМЫ

Улетпүрүн ачкылачкыла-ры беш чылдын шийтирил-гүшү чымыны планын хуу-саадан эрте күсөдөр дөш со-циалист чарышты калбар-каш, улетпүр продукцияны сайгарынын болгон ил чүтү-ла кылгыларын хой кезин бүдүрүп үндүрүрүн талаан-биле 1-ги кварталдын планын чедикшиңкип күсөткен деп СССР-нин Министрлер Чөвү-лелиниң чанында Топ Статистика Эргелелиниң дүңдүндө чуга-лап турар. Пландан даш-каар 2 миллиард рубль түндүг улетпүр продукцияны сайгар-ган.

Эртен чылдын 1-ги квар-талында турганы-биле деннээр, улетпүр бүдүргөсүнүн не-мелде өздөсө 6,4 хуу болгон. Эртен чылдын ол-да үзүндө-дөш-биле деннээр, улетпүр-ге куш-ажылдын бүдүрүчү-лү 4,8 хуу өскөн.

Улетпүрүн чамдык адыла-ры 1972 чылдын 1-ги квар-талы-биле деннээр, продукция бүдүрүп үндүрүрүн мынчаар көвүдөткөн: электроэнергетика

—4 хуу, оттулар чүдү улетпү-рү—6 хуу, кара болгон өңүг металлургия—5 хуу, химия болгон нефть-химия улетпүрү —9 хуу, машина туудушкуну болгон демир болбаарыдыла-газы —12 хуу, мич бол-баарыдылазынык болгон целлюлоза-саазын улетпүрү—5 хуу, тууду материалдары-нык улетпүрү—8 хуу, чик улетпүрү—3 хуу, аш-чөм улетпүрү—1 хуу. Култуура-амыдырал херекселерин бо-гаш ачкыч-агы ачкыламын бараннарын бүдүрүп үндүр-сү 11 хуу көвүдөткөн.

Ийит-эвилел болгон өви-лел-республиканын улетпүр министрстволары шүптүзү болгон бугу өвилелдешкен рес-публикалар-даа квартал пла-нын ажыр күсөткен.

Бугу чуртта 1973 чылдын

хөм идик—172 миллион эжеш, эйт (күрүне кураалдарыны-нык чиг-эдинде)—1891 муң тонна, бадиктын чөм продук-циясы—732 миллион рубль, мал саржаа (күрүне кураалы-ларын чиг-эдинде)—184 муң тонна, синтетиктиг чуу-да херекселери—149 муң тонна, шактар—11,5 миллион санын, шактар—11,5 миллион санын, радиоприем-никтер болгон радиолар—2120 муң санын, телевизор-лар—1563 муң санын, соодукчулар—1345 муң санын, хеп чуур машиналар—751 муң санын, мотоциклдер бол-гон мотороллер—232 муң санын, чага-тергелер бол-гон моторлук чага-тергелер—1180 муң санын, мебель—876 миллион рубль.

Эртен чылдын 1-ги квар-талы-биле деннээр, дараа-ымда чүдүлгөсү бо хире хой-ну бүдүргөн: электри энергия-зы—11 миллиард киловатт-шак, нефть—4,4 миллион то-нна, газ 2,6 миллиард кубометр, хөмүр-дөш—5 миллион тонна, кан—1,1 миллион тонна, кан хооразалар—33 миллион метр, минералдык чөмүшкүлгө-лөр—1,5 миллион тонна (чи-жээл сан-биле), пластиктиг массалар болгон синтетиктиг чукар—70 муң тонна, химик-тиг волюколор—19 муң тонна, приборлар, автоматчы-дылга дериг-херекселери болгон оларга артык кезектер —91 миллион рубль, санала техника-нык чөмөк-херек-

селдери болгон оларга артык кезектер 99 миллион рубль, ав-томобилдер 61 муң кезек, оң иштинде чик машиналар 54 муң, автомобильдерге артык кезектер 29 миллион рубль, тракторлар 7 муң, оларга ар-тык кезектер 16 миллион ру-бль, көдөз ачкыла-агы—1 муң и а л а р ы 77 миллион рубль болгон кө-дөз ачкыла-агы машиналарына артык кезектер 6,6 миллион рубль, саазын 71 муң тонна. Өңүг болгон ховар металл-дарын, нефть-химия продукту-ларын бүдүрүп көвүдөткөн.

Улустун херекселде бараан-нарын бүдүрүп эртен чыл-дын ол-ла үзү-биле деннээрге мынчаар өскөн: пест-таавы 48 миллион дөрбелчин метр, да-раныла кылгылар 9 миллион рубль, балык продукцияны 68 миллион рубль, мал үзү. 21 муң тонна, кондитер бараанна-ры 49 муң тонна, консервалар 96 миллион тонна, шаажан-кыч саваалар 19 миллион ке-зек, сортулуг аяк-саваалар 8,8 миллион рубль, телевизор-лар 140 муң кезек, соодукчу-лар 118 муң кезек, мебельдер 68 миллион рубль, синтетик-тиг бүдүмдөк 16 муң тонна.

СССР-нин ТЭС-нин дүң-дүндө айтп турары болза, бирги кварталдын планын кү-сөйп турар үдө ийитин-биле хой-хөй бүдүрүлгөсү бүдү-рүлгөсү улам ийичаар көвүдө-ткөн кураалдарынык чедир ачкылаан болгон бүдүрүлгө күчүлгөсү, ажыл шактын, чиг-

А. Н. Косыгин Тунистик Даштыкы херектер министри-биле беседа кылган

СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. Н. Косы-гин апрель 20-де Кремльге Туни Республиканык Москвада албанын аян-чорун кымы келген Даштыкы херектер ми-нистри Мохамед Мамсудин хулап алган.

Найралыч дү-биле бооп эртен беседа үзүндө совет-ту-нис харылааларын улам хөгжүдүрүрүн айткыларын, а ол мичаа кайы-кайымынча-даа соңуургалды делгел айткы-ларын чугаалашкан. Ийи тала Совет Эвилели биле Тунистин аразында кады ачылдыжытканын байдалына сеткил ха-нымышкынын илереди. Ийи чуртун араларын делгелгенин дүшкүрүлүп чорун чамырмаларып, тайбын быжылаа-рынга ачкылаарыне чүтүкү турарын делгелгөн.

(СЭТА).

„Коммунист күш-ажылдын тирилгезинге чеде бээр бис“
(В. И. Ленин)

АК-ДОВУРАК

Тыванын улуттук анык хоорайнын чуртталгалары дүүн каянжылында-да эрте туруп келгенер. Чеди шак аяны чорда ажилдарына таарыштыр кеттиникен улус хоорайнын кудумчуларын дола берген. Сес шак чоокшала орда суботникке тураскааткан митингилер бүүдүргө, тудуг шалдеринге эрткилген.

Суботник эрттерин штабтын планна каанын өзүгээр ак-довуракчалар ажилдар чөдөрлөргө тургулапкан. Ажил-даа хайышкылыг эгелген. Бүүдүргө, тудуг чөдөрлөргө ол хун ажилдар эгелгенер боттарынын ажалын үргүлчүзүн. Кудумчуларда ажилдаан улус дыка хөй болган.

ХОВУ-АКСЫ

ХОВУ-АКСЫ. «Кызыл суботанын» күш-ажылчы хүнүнде ажилчин аныгы бо суурун металлургия, тудуг-жаруу, автотранспортчулары болган өскө-даа ажал-ини-лери боттарынын хамаарышкан уластоттарына ажиллап хүнүзүнн. «Тыва кобальт» комбинаттын чөдөрлөгө болган дуулаар ажал-агынын аны-агы ажалдарына 1530 кижя, а суурун улуттук бүүдүргөлөринин уластоттарына-га 3370 ажал кижя аны-бүрү хөдирин ажилын кылган. Суурун албан, организация чөдөрлөгө ажилдаачылары, ортумак болган сес чыл шко-лаларынын өөрөнччилери, башкылар, эмчилер суур чагайжылдыгына база идеп-кейлиг киришкенер.

Кобальт комбинатынын металлургия, жаруулары бо хүнде 4 муң ажал рубудын бараанын продукциязын бүүдүрүп үндүргөн. Төгүлүг ле-

нини суботникте Хову-Аксынын транспорт тудуг органи-зацияларынын болган амы-дырал хандырылга комбинат-тын ажал-ини-леринын нити күжү-биле 7230 ажал рубудын продукциязын бө-лөткөн.

Комбинатта металлур-Александр Ефименко, тудуг-жаруулар Иннокентий Карпович, Сат Экер-оолдун, Михаил Глухович бригадалары бөдүрүкчүлүг ажил-да, хөй түнүг ажилдарын бүүдүргөни суботниктин түн-нелерин үндүрүп тура, тола-раткан. Хову-Аксынын тудуг уластотунун дашы, бизанчи бригадалары 5 муң 500 рубудын тудуг-монтаж ажалдарын шалыпкан күөткөн. Танды-сынын тепкен ажалын суур-нун иши кижилеринин бо хүнде бүүдүрүп каан ижиден денен ажалдан 3953 рубудын бөш чылдын фондусунче кирген.

ТАНДЫ

БАЙ-ХААК. (Телефон-биле). Районун коммунист суб-отник эрттерин талазы-биле шатаанын начальниг СЭКП Танды райкомунун ийги сек-ретары Н. Ф. Болотов бистин корреспонденттик субот-никтин эрткинни мынчал-дынткан.

Районун ажал-агылары, бүүдүргөлери, тудуг, тран-спорт организациялары улуг баштыкынын төртүтүгүн хү-нүнде коммунист суботник-че массалык-биле үгөн. Кы-зыл туктар, суботникке кий-тирган дозундар чыскааткан-нарын колонназын каалган чоран. «Тоску бөш чылдын фондусунга төлөтүп үзүүсү-тү кийрээ», «Бөш чылды дөт чылды», «Шуту комму-нист суботникке» дөң ло-зундары чыскааткан тур-туп чоран.

КАА-ХЕМ

Улуг баштыкы болган башкы В. И. Ленинни төрт-түгүн хүнүгө тураскааткан коммунист суботниктерин эрттерин совет улустун эки чачылы аларган. Тоску бөш чылдын шитиринг, ушкы чылдын чачын Каа-Хем район-нун көдөз шилдерин күш-ажылчы бөдүрүлүшкүн-биле уткан.

Апрельдин чээрби бири. Коммунист суботниктин хүнү. Районун ажал-ини-лери, шуту чангыс кижя дег, күш-ажылчы байырлалдын хүнү үткүп, ажилдар чө-дөрлөргө эгелген. Улуг-улуг бүүдүргө, албан организация, ажал-агыларда коммунист суботник хүнү байырлыг ху-ралдар болган митингилер-биле эгелген—деп, коммунист суботник эрттеринин район шатаанын начальниг В. А. Чигарский редакцияга дүүн дынткан.

Тус-тас ажал-агылар бол-ган албан организацияларда

хана солунарын болган агитхуудустарын үндүргүз-дөн, кижилерин күш-ажылче мобилизастап, кыйгырып ту-рар эстерин хөйүнүмчүл болуп.

Каа-хемчилерин кол сорул-ган шитиринг чылдын бө-дөлүгүндө эгелген. Каа-Хем районунун чакы тарылманын организация чорудары деп чүе билингир. Коммунист суботник хүнүнде барык 2 муң гектар хире чөдө шык базырышкынын чоруткан. Районун малчынары мал кажаларын тудурина ки-ришкенер. Район төвү—Са-рыг-Сеп суурун албан органи-зация, бүүдүргө коллек-тивтери көдөзүн ажал-ини-лериного дуулажык, яны-бүрү ажилдар аяны-биле мас-салу шөфтээшкыниге ки-ришкен, чөдөрлөгүн ажил-даан. Районун амырал хандырылга комбинатынын ийи дилдирчилери хүнде 7

КҮШ-АЖЫЛ БАЙЫРЛАЛЫНГА БҮГҮ ТЫВА КИРИШКЕН

Ө В У Р

кубометр мый дилдирер нор-мазын 10 кубометр кылдыр күүстөкөнөр.

Каа-хемчилер күш-ажылдын байырлалы — коммунист суботниктин хүнү бөдүрүлүшкүн-биле ажилдап эрттирген. Оларнын тургуз-чу күш-ажылы бөш чылдын планын даалгаларын күүс-диринге төлөтүп салышкын болуп.

ТУРАН

Бля-Хем районун ажалчы чоңарындан 4 муң хире кижя коммунист суботникке ки-ришкен. Оон аныгыла 2 муң 200 ажал өөрөнчкн ийителге ажилды ажалды кылган.

Таражылар, малчынар, бүүдүргө, тудуг органи-зацияларынын ажалчынары

боттарынын ажилдап турар чөдөрлөгө ажилдааннар. Кол-хозтар болган совхозтар тө-птеринг көдө интеллигенция-да ол хүн шөдөрдө саванын сөөтү, пресстеп хүнүз.

Суботникке киришкенер нитизин-биле 23 муң рубудын продукциязын бүүдүргөн.

ЧӨӨН-ХЕМЧИК

ЧАДААНА. (Телефон-биле). «Шынын» корреспондентиз М. Севиенн редакцияга ды-нанткан.

Ленинн суботникке нитизин-биле районун 7200 күш-ажыл-чы кижилери база үстүкү кластарын 6 муң ажал өөрөнччилери кирип, яны-бүрү ажилдарын кылган. Тудуг ажалында, ийи бөдөткө-лөгө, көдүргө, орук септе-лөгө 1370, хоорай, суурлар чагайжылдыгына—1808, та-раа шөдүгө дес кажалар кылдырып, дан, харгап, бу-га уныры аштарынга, суг ба-дырында 1092, металл чы-рында 2 муң кижя ажилдаан.

Ол хүн нитизин-биле 26 муң рубуд хөмчөдүг ажалды кыл-ган. 1972 чылда ленинн суб-отникке бөш чылдын фондусунче 7 муң рубудын кирип-ген. Районун колхозтар, сов-хозтары 9574 рубудын ажалын бүүдүргөн, оон 4162 рубудын бөш чыл фондусунче кирип-ген.

Районун муракчы ажал-агыларын бирээ—СЭКП-нин XXII съездин атыг сов-хозтун ажал-ини-лери 1060 рубуд түнүг ажалды кылган бүүдүргөн, оон 500 рубудын, «Чыраа-Бакы» совхоз—717, «Алдан-Маадыр» совхоз—550, «Искра» колхоз—514 рубудын бөш чылдын фондусунче кирип-ген. Районун өскө-даа ажал-агыларын ажал-ини-лери суботникке органи-зацият үнүп, улуг ажал-хөдө-ткө бүүдүргөн.

Чурттакылыг көдө суурлар Хайыракан, Шени, Бажым-Алак суурларын болган Ча-даана хоорайнын бүүдүргө, албан организация чөдөрлөгө ажалын, суур чагайжылды-гына киришкен.

«Октябрь 30 чылы» колхоз-тун механизаторлары шык ба-зырышкынын дооскаш, кы-зыл-тас чаштыргазыне ки-ришкен. Чаштыргазда 4 «Беларусь», 2 ДТ-75 трактор-лар ажилдап, А.Шатта 300 га ажал чөдө кызыл-тасты чаш-тырган. Механизаторлар У. Маадыр-оол, М. Бак-оол, К. Деспил-оол, К. Стай-оол олар хүнде 14,5 ганы чашты-рп турган, 20—25 ганы чаш-тырып турар.

УЛУГ-ХЕМ

Районун ажал-ини-лери ленинн суботникке организа-цият үгөн. Апрель 20-де ра-йонун «Сельхозтехника» кат-тыжышкыныга митинг бол-ган. Оон киришкенер бөдө-кен хүлээткелерин алтыган. Чижээ, слесари И. Токалин бөдүнүн станогунга хүн нор-мазын күөстөтүшкан, бир на-состу база септерин, а чола-ачи А. Диденко камнал алган кыяр чүүдү-биле Чаа-Хөл — Шаңчы аразында үрелин сөө-түп, ийи удаа чорутуруп хү-лээгөн.

Районун «Сельхозтехника» каттыжышкынын коллек-тив суботникке массалык-биле үгөн. 7 самосал «Най-ра» совхозта органикт чө-мичилдигелерин, 24 машина «Иванов атыг совхозтун» Хө-дөргө болган «Найрал» колхозтун Шаньчида тараа шөдөрликке үрелин сөө-түп үргүлчүзүн. А септеге ажалчынары мастеркалар-да тракторларын, автомобиль-дерин болган шимчедикчилер-ин септэн.

ТЕС-ХЕМ

В. И. Ленинни төртүтүгүн хүнүгө тураскааткан коммунист суботникке Тес-Хем районун ажалчы чоңу идеп-кейлиг киришкен. Күш-ажыл-чы байырлалдын хүнүнде нитизин-биле 4320 ажал кижя бүүдүргөн, продукциязын бүүдүргөн.

Районун муракчы ажал-агы «Тес-Хем» совхозтун малчынары, механизаторла-ры бүүдүргөчүлүг ажилдап турган, 300 баш хөй кирер кажалын туткан, 200 кубометр одаар ийити бөдөткө бол-ган өскө-даа ажалчы ажал-дарын кылган. Олар ажил-даан ажалдан тоску бөш чылдын фондусунче 540 рубудын шитирген.

Суботник доозулган соонда нити кылган ажалдын өрткө-үзүн санап көргөн. Тес-Хем-нин ажал-ини-лери эки анык-даан, оларын кылган ажалдан 5650 рубудын нити фондусунче кирип-тирелген.

Шуурмактын мый бөдөткө-р бүүдүргөн 140 ажалын 3700 рубуд хөмчөдүг тудуг мыйын болган материалла-рын бөдөткөн.

Колхозтарын болган сов-хозтун дыка хөй механизаторлары шык бөдөткө-лөгө ажилдап хүнүз. Ажал-агыларын малчынары ка-жаларын септэн, өдөң хоор-ган.

Суботник доозулган соонда нити кылган ажалдын өрткө-үзүн санап көргөн. Тес-Хем-нин ажал-ини-лери эки анык-даан, оларын кылган ажалдан 5650 рубудын нити фондусунче кирип-тирелген.

П. МЫШАНСКИЙ, райүүсөм дарганын орадачмын.

ХАНДАГАЙТЫ. (Телефон-биле).

Районун суурларын чурттакылары апрель 21-де дозун, плакаттыг, кызыл тук-тардыг кудумчуларже үгү-лөз. Коммунист суботникке районга 2691 кижя кирип, 15,188 рубуд түнүг ажал-хөдөргөн тоску бөш чылдын фондусунче шилчткен.

Ажал-агыларын тай-гага одаар ийи бөдөт-көзүр улауу апрель 20-де айт-тайган. Олар мый нешер учас-тоотарыга эрте-ле барып че-де берген.

Районун колхозтарын

БАЙ-ТАЙГА

В. И. Ленинни төртүтүгүн хүнүгө тураскааткан комму-нист суботник хүнүнде Бай-Тайга районун ажалчы чоңу организация болган бөдөк көдүрүшкүнүг ажилдаан — деп, партия райкомунун ийги секретары К. С. Севек редакцияга дынанткан.

Районга нитизин-биле 3500 ажал кижя шалыпчы өзү-биле ажилдап хүнүз. «Тээли» сов-хозтун ажал-ини-лери эне-бүүдүргөчүлүг ажилдарын хүлээгеш, септэн сөзүп хө-рөк кырыга күөстөтүн шылдан. Илангыл чакы хову ажалда-рына механизаторлар үлөтө-ринг ажилдап, 200 га черин чарган, 350 гектар чөдө та-рааны чаштырган. Сугатчы-лар 30 га тарыга шөлүн суг-гарган.

ТООРА-ХЕМ

Коммунист суботник хү-нүнде Тожа район төвүнүг бүүдүргөлери эки бөдөк бүү-рүкчүлүг, шалыпчы ажилдаан. Амырал хандырылга комби-надынын дааранычылары, септекилери болган өскө-даа мергежилдин ажилдаачылары чоңун чыгыларын хуусаа бө-дөткөн. Чаа электростан-циянын дөжөн салырыга район төвүнүг албан органи-зация чөдөрлөгө ажилдаачы-лары идепкейлиг киришкен.

«Тоора-Хем» совхозтун мал-чынары боттарынын кодан-нарын аштарынга, кажалар септеринге кирип, чамдык-тары көдүрүлгө кылган.

Сысты-Хемин күрүнө аны-мыр ажал-агы чөдөрлөгө ажалчынары шөлөгө, эм-нелге пунктузунга одаар мыйш

МӨҢГҮН-ТАЙГА

Ыраккы Мөңгүн-Тайга ра-йонун колхозчулары, албан-агалары болган школачы-лары күш-ажылдын байырла-лы — коммунист суботник-ке эки бөдөткөн. Кижя бүү-рүзү бүүдүргөчүлүг ажилда-рын хүлээгөн.

Эрткинни 8 шакта субот-ник эрттеринин штабтары-нын айткан уластоттарыга ажал-ини-лери чөдөп келген. Олар бөдөткөн даалганы күс-селер дөң кызым ажилда-нын оон түнелдери тодартып чугаалап турар.

Район мал ажалдыг, ыччан-гаш мал кажаларын туду-рышкы кол кичээгелдин ула-ган.

ЭРЗИН

Эрзин районун ажал-ини-лери коммунист партия-нын болган Совет күрүнө-нүн үндөжөкчелери В. И. Лени-нин төртүтүгүн хүнүгө ту-раскааткан коммунист суб-отникке идепкейлиг кирип, бөдөк көдүрүлүшкүнүг ажилдаан. Эрткинни 8 шакта районун бүгү ажал-ини-лери баш бүүрүгээр көдүрүгөн ажилдаар чөдөр-лөгө бир дөм ажалдап киришкен.

Ол хүн райондан 2853 кижя

коммунист суботникке идепкейлиг кирип, бөш чыл-дын фондусунче 1320 рубудын шилчткен. Оон ийити-де район төвүгө 600 ажал кижя сууртун кудумчуларын дө-дөткөн, көдүргөчүлүг кылып, чагайжылдыгына ажилдаан.

«Мөрөн» колхозтун колхоз-чулары ол хүн бирөөнине 400 хөй кирер ийи чак кажал-ын туттууна 100 кубометр одаар ийити тайгага бөдөт-көз, 330 рубудын бөш чыл-дын фондусунче кирип.

ОЛАР КОММУНИСТИГ СУББОТНИККЕ
БАЗА ЭКИ АЖЫЛДААН

Кызылдың пиво заводунун ажалчыны Ондар Кара-мы-тың сукунга ижер сугарын саалап, «Кызыл субботага» күш-ажылчы үлүн кирип туру.

ЧУРУКТА: Кызыл хоорайнын сүт заводунун ажалчыны Дина Сухиевниг чалап сүтү механизациянын дуузы-биле саалап турары. Ол суботник хүнүнде сүт саалалар үзүн 200 хуу күөстөкөн.

О. ОХЕМЧИКТИН фотолары.

ЧУРУКТА: Каа-Хемде «Октябрь 14 чылы» колхозтун бы-заа каяжымын тудууда райүүсөмнүн көдө ажал-агы эргелетинг кол зоотехник И. Райков (солгай тала-амды), Култура бажынынын методиз В. Иланов оларын ажилдап турары.

С. ФЕОКТИСТОВТУН фотолары.

БАРЫН-ХЕМЧИК

Барыш-Хемчик районун ажал-ини-лери дөң муң хиро кижя В. И. Ленинни төртүтүгүн хүнүгө турас-кааткан коммунист субот-никке киришкен. Олар нити ажалчы хөй хөмчөдүг ажилдарын кылганнар.

«Шекпээр» совхозтун мал-чынары болган механизаторлары күш-ажылдын бай-ыраламыга эки идепкейлиг киришкен. Механизаторлар 55 гектар чөдө чарган болган өскө-даа чакы хову ажал-дарына киришкен. Өскө ажал-ини-лери чөдө километр тарыга шөлүнүг дажын ап-таан, 25 кубометр тудуг мате-риалын бөдөткөн.

Барыш-Хемчик районун коммунист суботник хүнүнде эл бүүдүргөчүлүг ажилдап, боттарынын төлөтүгү түүн бөш чыл фондусунче кыр-генер.

„КЫЗЫЛ СУББОТАНЫН“ ТӨРҮТҮҮГҮН ЧӨДӨРЛӨГӨ

Бо репортажы Коммунист суботникке чуртта бир ду-гаарында үгөн Москва-Сортировочная депозунун төгү-

революсчу музейинден ПМА-нын корреспондентиз Ольга Пономарева кылган.

мал байдыгын, ол кайгамчык эгелээшкыни каш удаа инниаторлары болуп келген-нер.

Депонун амы үеде күш-ажылчы чөдөрлөгүнүн дугайын чугаалап турар кезээ база солун. Депонун розик цетини аныктарынын чурт-ка бир дуагарында тургус-кан коммунист күш-ажыл бригадаларын солун ажал-хөдөргө тускый стенидин тураскааткан. Коммунист күш-ажылдын бригадалы деп ала-кан бо бригадалар оодлары 15 чыл бурнугаар бөдөткөн хуулээгелерин алган. Олар чүдө бүүдүргө дугайын, күш-ажылдын бүүдүргөчүлүг бөдөткөн дугайын, матери-алдарын камналгалыг ажал-

лаар дугайын өвөс, харып-даа коммунист нитиледин тургузукчузун моральдык мөзү-шынанынче улуг кичээ-гейин салып турган.

Коммунист күш-ажылдын бир дуагары ол коллектив-нин «чагытгарын» сүрөдөш-кни-биле номнаа тур мей. Оларнын бир чамдыкы бо: «Аар, чинг-даа, ажалыг, ажал чок-даа — кандыг-даа ажалдан отадал болбас, ону сонугураалы-биле» кылар дерек, чангыс сөс-биле чуга-лаарга, күш-ажылды амыл-ралдын болган өөрүшкүнү хөдөргөдү кылдыр көр-жүрүгү. Чангызы—шутуу, шутуу—чангызы дөш демисежир дерек. Шап мый-

чаар санаар: бир чалгаа — бригадага чүтүг; ажал пагыт үскөн кижя — шутуузуна хө; ажалды үрей кылган кижя—бүдүн коллективти кууду тырткан ол. Бөдүнүн билгел-лери харамнамай, шуту-зунга чөдөшпир. Ажалды бө-дүн кылып шалызында — ажыма, эштеринден дуза ди-ле. Кожан хөжүдүп турза — дузалаш.

Ажилдап каапкан болууза, үеги халас чидире. Сени школа, техникум, институт манал турар. Хостуг үе-шагын бар болза, номдан номчу. Моон сонгар-даа бөдүнүн чоңу-га дуза көргүзөр дөш, өөр-нө.

Мичан — роликтер, пегин

ни аныктарынын социалист-тик хуулээшкыны хуулээп алар үеи-депонун амыралы-нда болган улуг болуш-кун-биле кадырлажы берген —деп, музей чөдөрлөгүн даргазы Валентина Кривоша чугаалады. — Ол депо мичан күженишкынын чак, элект-ригилг ажилдаар аргазыне пилчир дөш бөдөткөнүг тур-ган. Оолар мичан көнүс чак хөдиринг техниказын септээр алаарын, ол чак негелдир болуур билп турганнар. Ол чак бөдүшкүн билигнин деп-нелин бөдирин негеп келген. Алган хуулээгелдер өөрлөгө дугайында пунктуу ботта-дырынын чугулазын амыл-рад бөдү-ла мичан негеп кел-гени ол-дур.

«Бо дөргө — буржуазия-ды дүжүр октарын-даа эң берге, эң парин, эң үндөзүн, эң шитиринг эргилденин эгези ол, азы ол дөргө,— хуу өчүтүрөк, санаргай, хууда ажалын боола биче буржуаз-чы чорукту тилдирди» — деп, В. И. Ленин баштайгы коммунист суботниктер ду-гайында мичаар бижэен.

Ам мырыял төөгү болуп артан ол хүннерин бөдүш-куннары утундурбаан. Оон дугайы Москва-Сортировоч-ная депозунда тургустунган музейде бар. Ол музейин бири-ги стенидери 1905 болган 1917 чылдарын революсчу бөдүшкүнүг Москва-Сортировочная депозундарын кирип турганын чугаалап турар.

Бирги коммунист субот-никче? — 1919 чылдын апрель 12-де депонун ажалчы-нары күш-ажылчы эгелгече үнүкенинин дугайында мате-риалдар мында болду. Хана-ларда аскан чурткараа амы үеде күш-ажылдын хоочун-нары аларган, — ийичаарда анык коммунистер турган И. Бураковтун, Я. Кондратьев-

дыр көстүр ол депонун экспон-ат-хөдирин музейде тургус-кан. Бо улуг өвөс хөмчөдүг, ОБ—7024 дугаарыг эрг хө-дирин паровозчуга-дыр. Оон тураскал самбыраанда мича деп бижэен: «Бо паровозу В. И. Ленинни «Улуг эгелээшкы» деп адаан. Ол кажал-даа эң турбас. Бөжө депота чак ажилдап кирген кижилерин чалап. «Кызыл суботанын» төртүтүгүн бо бүүдүргөчүлүг төөгүзү, чаа-гай чачыларын-биле таныш-тырып турар. Маңа келген кижилерден чүдө москвачы-ларга өвөс, харын-даа бүү-чүртүн кижилеринге ужура-жып болуп. Маңа даптыкы чурттардан аалчылга база хө-вар өвөс каап турар. Хөй чурттарын делегациялары-нын музейге берген бөдөткө-ри, дөштерге бижэен үнелер-и ол дугайын дозуу-биле чугаалап турар.

